

POSTANOWIENIE

Dnia 4 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk

w sprawie **J. P.**

oskarżonego z art. 216 § 1 k.k. i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 4 września 2024 r.

wniosku Sądu Rejonowego w Opolu zawartego w postanowieniu z dnia 5 lipca 2024 r., sygn. akt II K 1092/23, o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu,

na podstawie art. 37 § 1 *a contrario* k.p.k.

postanowił

nie uwzględnić wniosku.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 5 lipca 2024 r., sygn. akt II K 1092/23, Sąd Rejonowy w Opolu wystąpił do Sądu Najwyższego z wnioskiem o przekazanie, w oparciu o przepis art. 37 k.p.k., innemu sądowi równorzędnemu sprawy J. P., oskarżonego przez oskarżyciela prywatnego K. G. o popełnienie czynu z art. 216 § 1 k.k. i in. Uzasadniając inicjatywę sąd *meriti* wskazał, że oskarżony jest sędzią w stanie spoczynku, który jeszcze niedawno, bo do bieżącego roku, orzekał w wydziale karnym w Sądzie Okręgowym w Opolu oraz pełnił funkcję Prezesa tego Sądu. W ocenie Sądu w sytuacji, gdy rozpoznawanie ewentualnych środków odwoławczych w sądzie wyższego rzędu byłoby niemożliwe z uwagi na duże prawdopodobieństwo złożenia przez sędziów tego sądu wniosków o ich wyłączenie, a to wobec

ewentualnych odczuć społecznych co do dochowania przez tych sędziów wymogów bezstronności, to zaś jednocześnie mogłoby się wiązać również przedłużeniem postępowania, co jest sprzeczne z zasadą ekonomiki postępowania, dla zapewnienia obiektywizmu orzekania konieczne jest przekazanie tej sprawy innemu sądowi równorzędnemu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Złożony w niniejszej sprawie wniosek o przekazanie sprawy w trybie art. 37 k.p.k. na uwzględnienie nie zasługuje.

Wprawdzie Sąd Rejonowy w Opolu zauważa wyjątkowy charakter instytucji jaką jest tzw. właściwość z delegacji, ma to wszelako wyłącznie charakter deklaratoryjny, bowiem nie wspiera tego rzeczowa argumentacja uzasadniająca zastosowanie przez Sąd Najwyższy możliwości jaką przewiduje art. 37 k.p.k. Przekonuje o tym treść postanowienia zawierającego inicjatywę przekazania sprawy, która nie pozostawia wątpliwości, że w rzeczywistości Sąd ten pośrednio kontestuje wcześniejszą decyzję Sądu Okręgowego w Opolu, który to Sąd postanowieniem z dnia 19 lutego 2024 r., VII Ko 5/24, w związku z wnioskami wszystkich sędziów i asesorów sądu właściwego miejscowo, na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. wyłączył wprawdzie jedną grupę sędziów i asesora (20 osób) od rozpoznania sprawy o sygn. akt II K 1092/23, lecz jednocześnie nie uwzględnił wniosku o wyłączenie – w oparciu o wskazany wyżej przepis – 26 innych sędziów i asesorów, w tym SSR D. C., tworzącego Sąd Rejonowy w Opolu występujący z podlegającą aktualnemu rozpoznaniu inicjatywą, podnosząc w motywach swojej decyzji, że osoby te nie wykazały – w złożonych przez siebie oświadczeniach – istnienia okoliczności tego rodzaju, że mogłyby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do ich bezstronności w danej sprawie.

Co więcej, uzasadnienie postanowienia Sądu Rejonowego zawierającego wniosek w trybie art. 37 k.p.k. nie pozostawia wątpliwości, że Sąd ten – poza wskazaniem na odczucia społeczne – odwołuje się do tożsamej przesłanki, która była przedmiotem procedowania przez Sąd Okręgowy, a więc „przekonania o braku warunków do obiektywnego rozpoznania sprawy”, których sąd orzekający w trybie

art. 42 § 4 k.p.k. w odniesieniu do dużej grupy sędziów i asesorów sądowych przecież nie potwierdził.

Zdziwienie budzi też czynienie hipotetycznych założeń co do sposobu procedowania w tej sprawie przez Sąd Okręgowy w Opolu, którego sędzią i prezesem był oskarżony, w wypadku wniesienia środków odwoławczych od przyszłego orzeczenia sądu właściwego miejscowo, które to założenia mają na chwilę obecną charakter wybitnie spekulacyjny. Wobec powyższego, wyrazić należy również wątpliwość w przedmiocie odwołania się przez sąd *meriti* do zasad ekonomiki postępowania, zwłaszcza, że po wydaniu przez Sąd Okręgowy postanowienia w dniu 19 lutego 2024 r. i przydziale sprawy w dniu 26 lutego 2024 r. sędziemu referentowi, do dnia dzisiejszego nie podjęto w tej sprawie – a więc przez kilka miesięcy – żadnych decyzji procesowych, które w takim wypadku są przecież konieczne. Z akt niniejszej sprawy nie wynika bowiem aby oskarżyciel prywatny wyjednał zgodę na pociągnięcie sędziego w stanie spoczynku J. P. do odpowiedzialności karnej w oparciu o przepis art. 80 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2021 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 334 ze zm.), co przecież jest warunkiem *sine qua non* wszczęcia i prowadzenia postępowania karnego przeciwko sędziemu, w tym także sędziemu w stanie spoczynku.

Podsumowując raz jeszcze przypomnieć należy, co nie raz było wskazywane w orzecznictwie Sądu Najwyższego, że autorytet i powaga wymiaru sprawiedliwości wymaga, aby sądy nie ulegały presji opinii publicznej oraz stron postępowania, ani nie popadały w wątplenie co do własnych kompetencji w zakresie przeprowadzenia rzetelnego procesu. Racjonalna nieustępliwość w tym względzie sprzyja kształtowaniu się pozytywnego wizerunku organów trzeciej władzy, minimalizując tym samym wątpliwości co do obiektywizmu i niezawisłości w rozpoznawaniu przyszłych spraw, ograniczając tendencję do nadużywania stosowania właściwości delegacyjnej w związku z inicjatywami sądów na tle wątpliwości co do respektowania gwarancji sprawiedliwego procesu (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 października 2011 r., III KO 72/11).

Nie znajdując w wystąpieniu Sądu Rejonowego w Opolu przekonującej argumentacji świadczącej o tym, że pozostawienie sprawy oskarżonego J. P. we właściwości tego Sądu stwarzałoby zagrożenie dla bezstronnego i obiektywnego rozstrzygnięcia w przedmiocie procesu, postanowiono jak na wstępie.

[PGW]

[ms]